

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Lou
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

O uniune a statelor din Europa de mijloc.

— Propunerea lui Fr. de Liszt. —

(Sfârșit)

VI.

Capitolele două cari urmează (V. și VI.) vreau să dea multe *puncte de mâncare* pentru viitoarea uniune. Liszt constată că aceia, cari vor vrea să ducă în îndeplinire planul acesta mare, vor avea de învins greutățile cele mai mari, la aparență greutăți de neînvinș.

Cine vrea să se informeze despre modalitățile înlăptuirii „uniunii” plănuite, citească cartea lui Liszt — aici voi reda *numai câteva* din ideile sale.

„Inspirația” și „analiza critică” vor avea un rol important la cimentarea legăturii dintre statele uniunii.

Dreptul ginților, desvoltat până la izbucnirea războiului, va putea servi de bază, destul de solidă, pentru clădirea, care e să se ridice. Va trebui să se găsească o soluție potrivită, ca să se păstreze *absoluta independență* a fiecărui stat aliat, în parte. Alianța germano-austriacă din 1879 ar putea servi de model. Punctele stipulate între Anglia, Germania, Franța, Rusia și Norvegia, în 1907 referitoare la garantarea independenței și integrității teritoriale a Norvegiei — apoi convențiile referitoare la țarmurii mării nordice și ostice (din 1908) — ar putea servi — iarăș — ca bază.

Convenții militare ar avea să stabilească

și asigure ajutorul reciproc, clarificând toate punctele de litigiu.

Va trebui să se aducă o *unificare a vieții economice*. O unificare a *sistemului monetar și a valutei, precum și a măsurilor de greutate. Legile de proprietate literară și brevetarea invențiilor* vor trebui să fie egale.

Un *consiliu comun* va trebui să hotărască toate chestiunile din litigiu. Se vor institui și judecătoriai comune pentru afaceri judecătorești comune. Un parlament comun, cu reprezentanți ai tuturor statelor. (Ca prototip poate servi organizația administrativă a statelor pan-americane). Fiecare stat să-și aibă parlamentul său care să trimită, din când în când, pe reprezentanții săi la uniunea interparlamentară.

Iată ce susține Liszt:

„Expunerile acestea nu vreau nici de cum să fie privite ca nește propuneri fără de apel, ci contribuie numai să arate: că organizarea unei uniuni de state în Europa de mijloc e grea, nu-i vorba, dar nu este lipsită cu totul de modele și prin urmare nu este imposibilă de dus în îndeplinire; apoi că la o astfel de organizație sunt cu putință chiar și cele mai deosebite gradațiuni în desvoltarea federală a uniunii, că mai cu seamă cercul problemelor comune ale uniunii poate fi mai strâns sau mai larg după trebuință.” (pg. 37.)

Liszt prevede o alianță apropiată a Sta-

telor unite nord-americane, cu celelalte state din America. Formarea unei alianțe de state și în Europa și Statele unite din America — ar însemna un pas mare spre o confederația a tuturor statelor din lume.

Intre Europa de mijloc și America întregă nu vor fi multe interese, cari să se ciocnească în capete. Se va putea înlăptui chiar o apropiere între America și Europa de mijloc. Va putea să se stabilească un cod comun pentru războiul pe mare — la nici un caz în colaborare cu Anglia. Lozinca va fi: împotriva Angliei.

Cum se vor desvolta celelalte state, din continentele celelalte, nu se poate prevesti. Ceeace e sigur însă de pe acuma este faptul că o uniune a statelor din Europa de mijloc ar avea multe sortii de izbândă.

Din războiul actual a învățat Germania unele adevăruri, de care n'a fost atât de pătrunsă până acum. Aceste adevăruri sunt:

1) va trebui să găsească un punct de razim puternic împotriva Rusiei,

2) va trebui să lege alianțe cu statele mai mici din Europa de mijloc,

3) s'a convins că spiritul democrației conduce soarta unei țări mai mult, decât a pătruns în ea, decât dinastiile sau ministeriile cari se schimbă,

4) că simpatiile și antipatiile între popoare sunt mult mai importante decât întâlnirile de monarhi și conferențele obicinuite între bărbății de stat — că un popor trebuie deci să înlăptuiască în țară străină nu numai cu țaria armatei sale și cu soliditatea mărfurilor sale, ci și prin răspândirea culturii sale, a limbei, a artei, a științei, a tehnicei sale.

Sonet.

Prin foc, prin fum, prin pocnet de șrapnele
Trecut-am luni de zile fără teamă
Știam că scumpa patrie ne cheamă
S'o apărăm de firile rebele.

Invins-am pe dușmanii cei de seamă
Și greul și amarul iernei grele
— De mulțori în nopți fără de stele
Făcut-am chiar văzduhul tot să geamă.

Ne-ați decorat eroii totdeauna
Curajul nos' ce'l admira o tume
In vremuri vechi — e admirat și-acuma.

Carpații albi mai multe-ar putea spune

Vasile Stoicanea.

„Sfânta Sofia“*)

De Petru Vulcan.

Înlăptuirea monumentului a cărui descripțiune vin să o fac cu sfială, e așa de impunătoare, încât simt că-mi covârșește puterile.

Intreb: cine e acela care ajuns la Constantinopol să nu dorească să viziteze această minune arhitectonică a minții omenești?

Pe din afară, impresiunea ce ți-o lasă „Sfânta Sofia” e redusă, deoarece, nu departe de ea marii sultani au căutat să-și manifeste puterea credinței lor prin construirea unor moschei de tipul „Sfintei Sofii”, ba chiar și mai impunătoare decât sacralul monument creștin, adăogând un număr îndoit de minareturi cu două și trei rânduri de arvoane pentru muedini, cum e moscheea sultanului Ahmet, însă îndată ce ai călcat pragul catedralei și-ți arunci ochii în interior, începi să vezi cu ochii minții minunea ce se cheamă „Sfânta Sofia”.

Cetitorul trebuie să-și închipuiască că aci totul este reprezentat în mare. — Este zidită

*) Acum când atenția lumii întregi e independentă asupra Constantinopolului, am crezut nimerit a publica pentru cetitorii „Românului” descripțiunea și istoricul celor mai însemnate monumente, foste biserici creștine din capitala otomană.

pe un plan pătrat de 75 m. 64 m. lungime fără sanctuar pe 70 m. lungime. În centrul acestui vast careu se ridică cupola al cărei diametru e de 31 m. 38 la o înălțime de 65 m. La baza ei cupola e străbătută de 40 ferestre arcuite și susținute de 4 mari arcuri cari formează patru porțiuni sferice între acele patru arcuri ale boltei.

Edificiul e inundat de lumină, cu toate că o parte a ferestrelor sunt astupate de lucrări de consolidare. Mozaicurile cu fondul auriu reprezintă subiecte biblice, cari au fost pretutindeni mascate de o vopsea galbenă. În bolta superioară a părții dintre cupolă și sanctuar se disting arpile a patru heruvimi, însă fața lor a fost mascată de patru mari semilune aurii. Mozaicurile galeriei superioare și a părților joase, conservate încă în bună stare, sunt de ajuns să dea o idee de strălucirea antică a Bazilicei. În „Sfânta Sofia” se pot vedea 107 colonade din cari patru grandioase, provenind din templul din Efes, opt coloane de profir provenind din templul soarelui. La dreapta și la stânga sanctuarului, deasupra tribunei răzimată de stâlpi se ridică clopotnița ascuțită, două drapele sunt așezate de fiecare parte a tribunei în semn de victorie. În față se află loja sultanului cu un grilaj de lemn auriu. Alte strane servesc lectorilor coranului. Niște discuri imense, de culoare verde, cu verseturi din coran, în litere de

Ceeace a făcut Germania până acum în privința aceasta n'a fost de ajuns.

Alte două adevăruri, cardinale, de cari va trebui să se pătrundă Germania de aici înainte, cu atât mai mult, cu cât este viitorul ei în joc, sunt acestea:

Ca unitate națională încheată să nu uite Germanii a da importanța necesară ideii uniunii. „Va trebui să ne lăsăm pătrunși de adevărul, că ideea de stat sau ideea uniunii e și mai tare și mai importantă decât este ideea națională.” (pg. 43.)

Diferite popoare se vor preface într'o unitate, păstrându-și însă individualitatea lor. Va trebui să se înțeleagă neamurile reciproc — fiindcă este în joc cultura europeană. „Internaționalizarea” aceasta nu va însemna nici decât pierderea caracteristicilor naționale. „Nu cosmopolitism, ci internaționalism.”

Liszt zice:

„Casa cea veche a pacifismului, care cuprinde întreagă omenirea, este o ruină. N'avem nici o poftă să o ridicăm din nou, ca să strângem, la sân, sub coperișul ei pe toate popoarele de pe lume, cu aceeași iubire frățască. Vrem însă să ne aranjăm bine într'un colțisor al pământului. Ne va fi binevenit acela care e conștiu de comunitatea de interese cu noi. Fie binevenit ca tovarăș în locuința noastră. Aceia însă cari vreau să ne turbure pacea, să rămână afară, odată pentru totdeauna. Suntem gata să nutrim relații corecte, ca între vecini cu dânșii; casa noastră însă am ridicat-o pe seama noastră și pe seama prietenilor noștri — și nu pentru alții; este casa noastră și cetatea noastră de apărare.”

Germania va avea să fie *primus inter pares* atât în privința drepturilor cât și a datorințelor față de statele uniunii.

Acestea sunt ideile pentru cari pledează profesorul Liszt.

După cum am spus, am impresia că împreună cu Liszt se gândesc mulți bărbați de stat, economiști, profesori de istorie, etc. la această uniune. De aceea am ținut să știe și cetitorii români ceva despre planurile acestea.

Viitorul va arăta dacă vor fi în stare Ger-

manii să ducă în îndeplinire această uniune sau dacă vor ajunge soarta dorită lor de *Jves Guyot*, economistul francez și fostul mi-

nistru francez, care descrie de pe acum cum va fi îmbrăcătățită Germania între diferite state.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Dobricul-Lăpușului, comitatul Solnoc-Dobâca, pe câmpul de luptă.

Comuna are 531 locuitori din cari 19 ovrei.

Botiz Ioan, are 3 copii
Oana Samoil, are 3 copii
Iuga Ioan, are 1 copil
Iuga Ioan, june
Lese Nechită, june, dispărut
Băbuț Ioan are 4 copii
Boțiu Ioan a Mitrului
Perhaiță George, are 2 copii
Perhaiță Petru, are 2 copii, frați
10 Perhaiță Ioan a Tomi, june
Perta Zacheiu, june, rănit, din nou în foc
Boțiu Petre I. Paul
Boțiu Todor I. Paul, are 2 copii, frați
Oana Alexă, june
Oana Ion I. Simion, are 1 copil
Boțiu Alexă, june
Boțiu Ion lui Todor, mort, frați
Boțiu George, are 1 copil, dispărut
Boțiu Ion a Giurchi, rănit, frați
20 Boțiu Pavel I. Ion, are 4 copii, tata și
Boțiu Todor I. Pavel, june, feciorul
Ghindaș Pavel, are 2 copii
Pic Pavel, are 2 copii
Câmpan Ion, june
Măguțiu Ion
Măguț Pavel
Câmpan Grigore, dispărut
Ghindaș Găvrilă, are 1 copil
Lese Todor, are 2 copii
30 Lese Ion, dispărut, frați
Iuga Nicolae, are 2 copii, rănit
Iuga Todor, frați
Botiz Ioan a Dochi Mării, june
Iuga Alexă
Iuga Pavel, are 1 copil, frați
Iuga Todor a Carolini, are 3 copii
Botiz Ioan a Alexi Mării, june
Podină Todor, are 1 copil
Moșuț George, are 2 copii, rănit
40 Moșuț Vasile, rănit, frați
Oana Pavel, inv., are 3 copii, mort

Oana Ion, are 2 copii
Oana George, june, frați
Botiz Ioan, are 3 copii
Botiz Grigore, june
Chermezan Todor, are 1 copil
Chermezan Lupuț, are 1 copil
Chermezan Pavel, frați
Moșuț Pavel
50 Lese Todor a Petri, are 2 copii
Lese Alexă
Lese Todor a lui Ion, are 2 copii
Lese Ion, are 4 copii
Ghindaș Grigore, are 1 copil
Ghindaș Pavel, june
Boțiu Ilie I. Ion I. Pifan, are 3 copii
Onica Indrei
Griguța Ion, are 3 copii
Boțiu Dumitru, are 1 copil
60 Filip Ilie, are 4 copii
Lese Augustin, are 2 copii
Lese Dumitru, june, mort, frați
Filip Todor
Filip Pavel, june, frați
Boțiu Ion a Vărvari
Iuga Todor, are 2 copii
Măguțiu Pavel, are 2 copii
Anton Ion, are 2 copii
Iuga Todor, are 2 copii
70 Iuga George, are 3 copii, mort, frați
Giurgica Todor, june
Ghindaș Valer
Iuga Grigore, are 1 copil
Filip Timofteiu

Comunicat prin: Todor Mureșian, inv.

aur, sunt prinse pe ziduri. Pe un alt disc, pe vârful cupolei stă scris: „Dumnezeu este lumina cerului și a pământului”. Aceste litere, cari au o lungime de nouă metri, sunt opera lui Bilchakdjizade Mustafa Tchelebi sub Murad al 4-lea. Veniturile „Sfintei Sofii” se ridică la 2 milioane de piastri sau 421 mii de franci.

Mai multe sute de imami, seici, muezini, lectori, cântăreți și chiatibi servesc la această moschee. În timpul rugăciunii nu se pot vizita decât galeriile superioare. Noi am nimerit într'o zi de Mercuri, când în „Sfânta Sofia” nu se găsea decât un tânăr teolog, care venise să-și prepare examenul și însoțit de un copilaș, care ținea în mâni coranul deschis, acesta îi șoptea versetul legănându-se automatic, iar viitorul preot prinzându-l din gura copilului, îl cânta, legănându-se și el ritmic, cu atâta credință și devotament, încât pe mine unul m'a fixat pe loc și aș fi rămas cu el singur în moschee, dacă n'aș fi auzit vocile grupei noastre ce mă chemau să pornim. Era așa de frumoasă cântarea viitorului imam, încât nu se putea ca ea să nu se înalțe sus, sus de tot, acolo unde-i împărăția celui etern. La poarta dinspre nord ne-am încălțat, deoarece uitai să spui, că în „Sfânta Sofia” nu e voie să pășești încălțat. Un popă lungar din ai noștri a vrut să se arate mai grozav decât puterea obiceiului locului devenită lege, și unde mi s'au repezit la el trei hogi, încât în brânceli nerespectuoase ajunsese un fel de minge în mâinile lor. Noi am râs de această scenă comicotragică și am zis: „Bine i-au fă-

cut, să știe altădată să respecte obiceiul și mai cu seamă față de cele sfinte”.

Istoric. — După istoricul musulman Said Ali, din 481 de moschei ce se găseseră la Constantinopol, 89 au fost biserici bizantine. Cea mai principală din aceste este „Sfânta Sofia”, zidită de Constantin Cel Mare la anul 325. Ea fu mărită de fiul său Constance; sub împăratul Arcadiu, la anul 404 a ars o parte; abia rezidită la 415 de către Pulcheriu, sub Teodosi al 2-lea această biserică, la început basilică, arse cu desăvârșire la anul 532 sub Iustinian. Acestui împărat se datorește actuala formă a edificiului. El a voit că acest templu să fie monumentul cel mai durabil și cel mai strălucit din toate epocile. Intreg imperiul fu despoiat pentru a-l împodobi. Astfel s'au primit din Efes 8 colonade, din Roma alte opt; templele din Atena, din Delos, din Cyzic, din Egipt fură puse la contribuție. Trei arhitecți celebri Althuminius sau Arthemius din Trales, Isidor din Milet și Ignatius fură însărcinați cu direcția lucrărilor, însă legenda spune că însuș împăratul primise dela un înger planul edificiului și banii necesari construcțiunei. Un strat de beton de 20 picioare desine, care căpăta țâria ferului, așezat pe o vastă piață, servi de temelie edificiului. La fiecare moment împăratul mergea să supravegheze lucrările și să recompenseze pe cei mai zeloși din cei zece mii lucrători întrebuințați de odată la aceste lucrări și conduși de către o sută meșteri zidari. Pentru construirea cupolei s'au fă-

briat în insula Rodos cărămizi din un fel de pământ ușor încât 12 din acele cărămizi nu cântăreau mai mult ca una ordinară. Pe aceste cărămizi era imprimată inscripțiunea: „Dumnezeu a fondat-o, Dumnezeu o va sprijini”. Și pe când erau rânduite regulat câte 12 și erau zidite printre ele moaște, preoții înălțau rugăciuni către cer. Acest templu al cărui interior fu decorat cu o splendoare strălucită, a trebuit să coste sume enorme. Împăratul impuse orașul, provinciile și pe barbari la noi biruri, dar toate aceste nefiind deajuns, se văzu nevoit să recurgă la alte expediente.

Cheltuielile se ridică la 425 chintali de aur și zidurile abia ajunsese un metru deasupra solului. După 16 ani de trudă templul fu terminat la anul 548. Iustinian l-a inaugurat prin serbări strălucite, cari au durat 14 zile. Cu această ocazie s'au împărțit bani poporului. Împăratul își făcu intrarea triumfală în biserică strigând: „Glorie lui Dumnezeu care m-a învrednicit să desăvârșesc această operă grandioasă. Eu am invins pe Solomon”. După 11 ani cupola, construită cu atâta îndrăzneală, crepă, la anul 559, din cauza unui cutremur. Ea fu refăcută cu precauțiune de către Isidor cel tânăr, micșorându-i diametrul. În anii 987 și 1371 i s'au făcut noi reparațiuni. În anul 1453, la luarea Constantinopolului de către Mahomet al 2-lea, cuceritorul, acesta străbătu călare în biserică, până în mijlocul altarului, consacra cu mare solemnitate „Sfânta Sofia” cultului musulman și sărind

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericești, literare, populare etc. etc.

<i>Al. Cazaban.</i> Ce nu se poate spune . . .	2—
<i>Gonstanța Hodoș.</i> Martirii	1-50
<i>Cles Payot.</i> Educația Voinței	2—
<i>uuy de Maupassant.</i> Inima noastră. Ro-	
Nuvele și schițe	1-50
1000 doine, strigături și chiuituri ce să	
obicinuesc la jocurile și petrecerile no-	
astre populare	80—
<i>N. Bălcescu.</i> »Istoria Românilor sub Mihai	
Vodă viteazul«	2—
<i>Stendhal</i> (Henry Beyle) »Despre amor«.	
Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl.	
pentru toți nr. 902—906	1-50
<i>Mihail Eminescu.</i> »Viața și opera sa«, de	
vățător. Prețul	—50
<i>Culegere de cântări bisericești legaă</i>	—30
<i>Mărgăritarul sufletului.</i> Carte de rugă-	
ciuni și cântări întocmită pentru tre-	
N. Zaharie. Ediție de lux	4—
buințele vieții. Legată simplu Cor. 1—	
în piele 3-20 Cor. în catifea	5-60
<i>Micul mărgăritariu sufletesc.</i> Cărticică de	
rugăciuni și cântări. Legat	—45
<i>Icoana sufletului</i> Carte de rugăciuni și	
cântări bisericești. Legată 1— Cor., le-	
gată în catifea	5-60
<i>Mântuirea sufletului.</i> Carte de rugăciuni	
legată	—80
<i>G. Rotică.</i> Poezii	2—
<i>E. Revent.</i> »Cântecul neamului«. Poezii	
<i>N. Zaharia</i> »Sentimente, pasiuni«. Patrio-	
tismul. Bunătatea. Răutatea. Malitiozita-	
tea. Amiciția. Disprețul. Afinitatea su-	
<i>Acaftistul</i> Preasfintei Născătoare de Dum-	
nezeu și alte rugăciuni. Legat în piele	
brună 5-20. Legată în os alb	10—
<i>Patima și moartea</i> Domnului și Mântui-	
torului nostru Isus Hristos. Legată în	
pânză, aurită	2—
<i>Visul Născătoarei de Dumnezeu.</i> Legată	
<i>Rugăciunile școlarilor</i> și cântări biseri-	
ești alese și întocmite de N. Ștef în-	—20

de pe cal, pronunță solemn aceste cuvinte: „Nu există decât un Dumnezeu și Mahomet profetul său”. El dete ordin să se construiască un minaret și cele două întăriri cari susțin edificiul la Sud Est. Selim al 2-lea ridică un al doilea minaret și Murad al 3-lea cele din urmă două în partea de N.-E. și așază în vârful cupolei o imensă semilună de bronz, a cărei poleială de aur a costat 50.000 de ducați și care se zice că se vedea din vârful muntelui Olimp. Sub sultanul Abdur Medgit (1847—1849) fu însărcinat cu restaurațiunea generală a „Sfintei Sofii” abilul arhitect Fossati, care întră altele, a întărit cupola printr-un cerc de fer și îndreptă mai multe colonade cari slăbise și aveau pozițiune oblică. Întăririle masive ridicate pentru a susține zidurile clătinate de cutremure, maschează forma edificiului, în așa fel, încât este foarte greu astăzi să recunoască cineva pe din afară planul primitiv. Dealtminte aspectul său exterior n'are nimic remarcabil, afară de cele patru minareturi albe, cari se înalță la cele patru unghiuri ale moscheii împodobit fiind fiecare de o galerie sculptată.

Legende. — Pe una din colonadele salei de convorbire, la o înălțime de 5 metri, se vede imprimată palma unei mâni. Toți știu să-ți povestească că, acel semn e urma mânei însângerate a sultanului cuceritor care năvălise călare în „Sfânta Sofia” peste creștinii măcelăriți de armatele lui și fiindcă gramada era o movilă uriașă, calul lui Mohamet al 2-lea călcând în gol, se poticni, iar călărețul, căutând un punct de sprijin a atins cu palma însângerată colonada peste care depunându-se colbul, mâna

<i>Dimitrie Onciul.</i> »Din Istoria României«. —	95
<i>Th. D. Speranția.</i> »Anecdote de post . . .	1-25
<i>Povătuitor la împărăția cerurilor . . .</i>	—60
<i>General Al. Candiano Popescu.</i> »Războiul	
neatârării.« Asaltul și luarea Griviței	3—
<i>N. Pora.</i> »Intre viață și moarte«. Nuvele	2—
<i>Ecaterina Pitiș.</i> »Poezii.«	1-50

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

În Galiția occidentală la Liezkowice, lângă Biala a eșuat avansarea Rușilor executată în 4 Aprilie, în orele de dimineață.

Lângă Stry, pe înălțimile ce se găsesc de ambele părți dela Vjsok, forțe mai mari rușești au atacat pozițiunile noastre. După o luptă vehementă l'am respins pe dușman și luând contraatacul am cucerit și am ocupat o înălțime importantă. Am făcut prizonieri 3 ofițeri și 661 soldați ruși.

Dealtcum pe frontul din Carpați s'a dat numai lupte de artilerie. În numărtoase sectoare a fost liniște.

În Galiția sudostică și în Bucovina n'a avut loc nici un eveniment.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu occidental: Intre Meusa și Mosela s'au pornit ieri lupte numai în unele locuri.

La Marcheville, Francezii executând de trei ori după olaltă un atac au suferit pierderi simțitoare.

Spre vest dela drumul Essey-Flirey, lupta ce s'a pornit pentru o mică parte dintr'un tranșeu a ținut până târziu noaptea.

În jur de Bois de Pretre și în lăuntru al acestei păduri atacurile Francezilor au eșuat.

Detășamentele dușmane cari au înaintat împotriva pozițiunilor noastre ce se găsesc spre nordost dela Badonviller, au fost respinse de către trupele noastre de asigurare, cari le-au pricinuit mari pierderi.

Spre sud dela Hartmannsweilerkopf au încercat în cinci rânduri zadarnic să ne spargă frontul.

ia rămas imprimată pe stâlpul lucios, iar de partea cealaltă pe o altă colonadă se vede urma sabiei sale.

La intrarea prin poarta dinspre nord se vede o altă coloană captușită cu o placă metalică în care se află o scobitură de așa natură încât a luat forma lucioasă a concavității unei scoici de mare. Se zice că sfânta Irena ar fi atins cu degetul locul acela și marmora s'a îngăurit, apoi a orânduit că, orice credincios va atinge scobitura, și va da la partea bolnavă a corpului său, acea parte se va vindeca. M-am gândit mult asupra acestei legende și nu i-am putut da de rost. Insoțitorii mei ziceau că, în curs de veacuri, locul acela fiind mereu atins de degetele a milioane de credincioși, s'a îngăurit coloana, cum și placa de metal ce o acoperă; însă acest raționament fiind șubred, cade dela sine fără alte comentarii; dar cum nici scobitura de daltă neputând fi, las această legendă pe seama minunilor ca și cele cinci guri de tun petrificate ce se văd deasupra ușei de miazănoapte cari se zice că le-ar fi așezat Constantin Cel Mare, să păzească pe fiica sa bolnavă, despre care se proorocise că va fi mușcată de șarpe. A păzit-o strașnic, căci poftind la struguri într'un ciorchin mare, se aciuiase un pui de șarpe care a alunecat pe gura fetei, iar tunurile s'au petrificat, voind să-i arate Dumnezeu că ce i-e scris omului pe frunte, trebuie să pătească. Aceste basme mi le înșiră Sarandi, care se încurcă ades și caută să scape de strămoșoare spuindu-ne că e târziu și trebuie să plecăm.

Dealtcum în Vosgi s'au dat numai lupte de artilerie.

Pe câmpul de războiu oriental: Situația nu s'a schimbat.

Nou atac la Dardanele.

Berlin. — După o știre a Agenției Reuter, primită din Tenedos, Luni au pătruns în intrarea Dardanelor două vase engleze cari parcurgând 10 mile maritime s'au retras iarăș. Fortificațiile au împușcat neîntrerupt asupra vaselor, dar un comunicat englez pretinde că vasele n'au suferit nici o pagubă.

Călătoria reglui Angliei în Franța.

Amsterdam. — Din Londra se anunță că regele Angliei va călători în curând în Franța unde va avea întrevederi cu Kitchener, Poincarré și Joffre. Cu prilejul întrevederii se vor discuta chestiile de războiu.

Consiliu în ministerul de externe.

Viena. — În ministerul de externe s'a ținut ieri un consiliu care a ținut 4 ore și la care au participat și cei doi prim-miniștri.

Germanii prinși în clește?

Zürich. — Generalul Dubais, comandantul primei armate franceze a spus în ordinul său de zi dat în 5 Aprilie, înainte de a se începe ofensiva, că Germanii sunt prinși între Verdun și Pont-a-Mousson ca în niște clește și nu mai dispun față cu atacul executat de Francezi în stil mare, decât numai de câteva rezerve locale.

Atac neașteptat împotriva Smirnei.

Atena. — Mai multe crucișătoare engleze și franceze s'au ivit pe neașteptate în fața Smirnei, bombardând din nou fortificațiile de acolo. Vasele dușmane apropiindu-se la 4 mile depărtare de gura portului, de pe bordul vaselor engleze s'au ridicat mai multe hidroplane cari au sburat deasupra orașului. Avitorii dușmani au aruncat asupra orașului 12 bombe, cari au pricinuit însă numai pagube materiale. Deschizând crucișătoarele focul, bateriile forturilor au răspuns. S'au schimbat aproape 200 de împușcături între forturi și vasele dușmane și s'a putut constata că un crucișător mai mic englez a fost nimerit în plin.

Rușii se apară în Basarabia.

București. — Din Drinceni se anunță: În zilele din urmă posturile dela granița româno-rusească au fost provăzute cu telescoape de câmp, ca să poată observa toate mișcările pe teritorul românesc pe cari au să le noteze. Posturile au fost afară de aceasta întărite.

Din Iași se anunță, că după o știre sosită din Kiew, Rușii ar fi început să fortifice granița nordică a Basarabiei.

În ultimul timp s'au putut chiar observa trecând în această direcție numeroase trenuri încărcate cu material de fortificație. Prin aceste fortificații Rușii se silesc să împiedece o eventuală invazie a armatelor austriace în Basarabia.

Comunicat oficial rusesc.

Petrograd. — Pe frontul dela V de Niemen, în zorii zilei de 9 Aprilie n. am atacat pozițiunile germane între Kalwaria și Ludwinow și am luat în urma unui atac îndârjit cu baioneta două linii de tranșee, am capturat 600 prizonieri, mai mulți ofițeri și 8 mitraliere....

În Carpați, în direcțiunea Mezölaborcz, deschizând ofensiva dela pozițiunile de lângă Czabolocz, am scos pe inamic din Wirawa.

La S de Volia-Michowa am luat în stăpânire înălțimea 909, așa că inamicul este respins pe tot lanțul principal al Carpaților în regiunea ofensivei noastre.

În direcțiunea Rostoki inamicul a primit întăriri însemnate și la 9 Aprilie st. n., a întreprins contraatacuri îndârjite. Respingându-le cu succes, am luat o mie de prizonieri și 20 de ofițeri.

Ofensiva dela linia Nijniaistuszcza-Volosate-Buvowez, în direcțiunea S. continuă, cu toate condițiunile excesiv de grele locale.

Deschizându-și drum prin zăpada adâncă de 2 metri, trupele noastre s'au apropiat în mai multe puncte la o depărtare de 5 verste de valea Uzsok. Lângă Rostochanz și Rozanka inamicul a făcut două atacuri sterile.

Pe celelalte sectoare ale frontului nostru nici o schimbare esențială.

— Statmajorul armatei din Caucaz comunică: În regiunea de coastă, în ziua de 3 Aprilie a avut loc luptă de artilerie și împușcături. În direcțiunea Oity împușcături neînsemnate.

Pe celelalte fronturi nici o schimbare.

Conflictul dela granița sârbo-bulgară.

Basel. — Agenția telegrafică sârbească anunță din Niș, cu datul de 13 Aprilie:

Atacurile comitațiilor au continuat chiar și după afacerea din Strumița. La 6 Aprilie seara, ei au atacat blokhausul dela Zaboka, județul Meles. Sârbii au trebuit să se retragă întâi față de superioritatea numerică a comitațiilor, dar s'au întors și au gonit banda în Bulgaria pricinuindu-i mari pierderi.

Înainte de afacerea dela Strumița alte bande mai puțin considerabile au trecut granița. La Osici o luptă s'a dat contra unei bande de 60 oameni și lupta a ținut opt ceasuri. Comitații au lăsat pe terenul luptei două puști Manlicher, cartușe două bombe, haine, o pelerină, cu nasturi galbeni, având ca efigie un leu.

Înainte de 20 Martie comitații atacaseră blokhausul nostru dela Bair-Vair. O altă bandă a atacat blokhausul nostru dela Kitkau. Lupta a ținut un ceas. Agresorii au lăsat pe teren două bombe, cari nu făcuseră explozie, cartușe pentru arme Manlicher și două puști turcești cu tragere repede.

Sublocotenentul bulgar Stoimenoff a fost invitat să vină la fața locului să se convingă că atacul venea dinspre partea bulgărească.

Impresia generală este că bandele de comitații au fost trimise spre a provoca o serie de conflicte pe toată linia graniței.

Când s'a întâmplat incidentul dela Strumița tocmai au trecut prin gara acelei localități șeful misiunii sanitare engleze, căpitanul Bennett cu medicii misiunii, un medic elvețian, un ziarist român, și toți s'au putut convinge că răniții bulgari și turci erau îngrijiți la o laltă cu răniții sârbi. Medicul elvețian a făcut o injecție cu ser unui rănit turc, ca să poată răspunde interogatorului.

Declarațiile dlui Gheșoff. Când va intra Bulgaria în acțiune?

Sofia. — Semioficiosul bulgar „Dnevnic”, anunță că d. I. Gheșoff, șeful partidului naționalist ruso-fil, a declarat mai multor amici politici ai săi că Bulgaria nu are nici un interes să intre în acțiune acum, cu atât mai mult cu cât până în prezent, ea nu are nici un fel de promisiuni formale, în privința compensațiilor teritoriale ce i se vor acorda.

„Bulgaria — a mai declarat d. I. Gheșoff — nu poate intra în acțiune decât atunci când marile puteri din tripla-înțelegere ne vor garanta suficient, că toate revendicările noastre naționale vor fi cu rigurozitate îndeplinite, moment după mine prea îndepărtat de prezentul în care ne aflăm”.

Comunicat oficial francez.

Paris. — Comunicat din 28 Martie v. 10 Aprilie n. orele 2: Intre Meuză și Mozella am conservat tot terenul câștigat și am făcut noi progrese. Intre Orne și Meuză nici o luptă.

La Eparges inamicul n'a reacționat nici cu artileria nici cu infanteria. Ziua a trecut liniștită; întreaga pozițiune e în puterea noastră. Declarațiunile prizonierilor arată însemnătatea succesului nostru. Germanii dela finele lui Februarie angajaseră pe această parte a frontului întreagă divizia 33-a de rezervă; apoi la finele lui Martie, când această divizie a fost sleită, divizia X-a activă din corpul V de armată, alcătuită din cele mai bune trupe din armata lor.

Această divizie e aceea care a pierdut adevărata fortăreață clădită pe pîntenul dela Eparges. Trupele primiseră în deosebite rânduri ordinul de a se menține cu orice preț; li se specificase că pozițiunea era de cea mai mare însemnătate. Generalul lor le spusese că pentru a o păstra ar jertfi divizia, corpul de armată, o sută de mii de oameni de ar fi nevoie. Pierderile încercate de Germanii la Eparges în ultimele două luni ating 30.000 de oameni (?).

În pădurea Mortmare am luat în stăpânire o nouă linie de tranșee și am respins un contra atac.

La N de Regnville am întărit și lărgit ușor pozițiunea noastră.

În Lorena o semicompanie franceză care în noaptea de 9 spre 10 împinsese până la satul Bezange la grande, situat între liniile noastre și cele germane, a fost învâluită de forțe superioare și făcută prizonieră. (M—g.)

Ancheta ziarului „Le Temps” privitor la atitudinea Bulgariei.

Paris. — Corespondentul din Sofia al ziarului „Le Temps” raportează despre interviurile sale cu cei mai marcanți bărbați politici ai Bulgariei. Primul ministru Radoslawoff a declarat că forțarea de către aliați a Dardanelor va sili Bulgaria să lucre de așa încât interesele bulgare să fie apărate. E neadevărată afirmarea, că Turcia ar fi făcând propunere Bulgariei că dacă va rămâne neutrală îi va permite să ocupe o parte din Tracia. Dacă în general i s'ar face vre-odată Bulgariei o astfel de propunere nu e permis să se uite că nu Tracia, ci Macedonia e ținta aspirațiilor bulgare. Puternica triplă antantă nu are de altcum lipsă de ajutorul miciei Bulgarii, Totuș e posibil că Bulgaria nu va putea să rămână neutrală până la sfârșit. Cu toate aceste momentul nu a sosit pentru ca să-și schimbe atitudinea de până acum. Radoslawoff a relevat în sfârșit, că importanța incidentului sârbo-bulgar a fost exagerat. Asupra guvernului care nu se gândește să jertfească pentru astfel de aventuri interesele adevărate ale țării, nu poate cădea răspunderea.

Ghenadiew e de aceeaș convingere ca primul ministru Radoslawoff, că Bulgaria nu are nici un motiv ca să-și schimbe politica. Tripla antantă — a spus Ghenadiew — acum, când poate are lipsă de Bulgaria, ca să se alătore iarăș grupului de puteri, din care a fost scoasă cu piciorul în 1913. Atunci tripla antantă ar fi putut împiedeca prăbușirea Bulgariei; acum tripla antantă cere ca Bulgaria să pornească împotriva Turciei, iar pentru aceasta i-ar garanta Bulgariei numai o mică parte din Tracia. Dacă tripla antantă dă garanții sigure, că

Serbia va reda Bulgariei zona cedată prin tractatul din 1912, iar Grecia vilajetele Serres, Drama și Cavalla, nu se va găsi guvern, care să poată convinge poporul despre necesitatea de a se alătura la Serbia, Grecia și tripla antantă.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 16 Aprilie 1915.

Un viteaz român. Cetim în „Pester Lloyd” dela 11 aprilie c. următoarele: „Mitralierele noastre sunt o țintă predilectă a Rușilor; unde se aude pârâitul ucigător al acestor arme, într'acolo își îndreaptă Rușii tunurile și puștile de infanterie acoperind locul cu o ploaie de gloanțe. Într'o astfel de ploaie de granate stătu odată căprarul Ion Muntean dela reg. ardelesc de infanterie 31 (Sibiu) mai multă vreme împușcând sigur și cu sânge rece dintr'o mitralieră asupra Rușilor. Într'un moment exploză o granată rusească în nemijlocită apropiere de dânsul și prin forța exploziei fu ridicat dimpreună cu mitraliera în sus și îngropat apoi în pământul răscolit; cei doi feciori de ajutor de asemenea fură acoperiți cu pământ. Muntean însă avu puterea să se desgroape singur și fiindcă tovarășii lui erau răniți mână mai departe singur mitraliera cu aceeaș siguranță și liniște ca la început. Brăvul căprar, care se distinsese și cu alte ocaziuni, fu decorat cu medalia de argint pentru vitejie cl. II.

Noul locuri de generali în armata română. Ni se anunță din București: Consiliul de miniștri și-a rezervat dreptul, ca după 1 Aprilie v. a. c. să cerceteze și să hotărască numărul de locuri ce vor fi adăogite în bugetul ministerului de război, potrivit cu noile cerințe ale armatei. E vorba să fie create mai multe locuri de generali.

Încălțăminte uzate pentru soldați. „Kii-liggy Hadiggy” scrie că biroul pentru ajutorarea soldaților într'un apel mai recent, roagă publicul ca să trimită biroului încălțăminte uzate. Biroul va primi cu mulțumită orice fel de încălțăminte, dacă aceste sunt încă în stare bună, constatându-se, că încălțăminte vechi sunt în multe cazuri mai bune decât cele nouă.

Rezerviștii ruși din America chemați sub arme. Se anunță din Berlin: „German Press”, care apare în Seattle în statul Washington, vestește la 15 Martie: Toți rezerviștii Ruși din Washington, Oregon, Idaho, Wyoning, Montana, Alaska, au fost chemați azi sub arme. Consulatul general rusesc de aci declară că 25.000 de oameni din apusul pacific sunt priviți de acest ordin. Supușii la serviciul militar, cari nu s'au anunțat până la 13 Aprilie, se declară dezertori.

O mină rusească lângă Sulina. Se anunță din Sulina, că la punctul Periceasca s'a găsit o mină de proveniență rusească. Comandamentul marinei a ordonat vasului „Alexandru cel Bun” de aci să meargă în acel punct, să ia mina și să o ducă la Galați.

„Cordiana”, institut de credit și economii în Fofeldea, cu filială în Agnita, și-a ținut adunarea gen. la 11 Aprilie a. c. sub presidiul dlui Iosif Lissai. A decurs în ordine. Capitalul societății este 120.000, fondul de rezervă 53.000, de penziuni 8000, activele 750.000. Venitul curat a fost 15.000. Dividenda s'a votat cu 9%. — Adresa inst. este numai: Ujegyház. Co 2416—1

Ultima oră.

SERBIA FORMEAZĂ BANDE PENTRU URMĂRIREA BANDELOR DE COMITAGII.

București. — Ziarele bucureștene află din Niș:

Ghevgheli. — Având în vedere recenta năvălire a comitațiilor bulgari în teritoriul sârbesc și mișunarea altor bande de comitații în interiorul Serbiei, guvernul a format și el mai multe bande sau „coloane volante”, cum i se zice la noi, cari au însărcinarea să urmărească pe răsvrățiți. Aceste bande, puse sub comanda comitațiilor sârbe Voino Popovici, se dedau la multe schingiuiri a populației, forțând-o sub mai multe forme să le predea sau să le arate pe aceia cari găzduiesc sau călăuzesc bandele. Populația este exasperată.

FRANȚA VA MERGE PÂNĂ LA CAPĂT.

Berlin. — Din Geneva se anunță: Ziarul „Temps”, polemizând cu sindicalistii cari publică mereu comentarii asupra păcii, declară că Franța nu voește ca războiul să reînceapă iar după zece ani. Trebuie să învingem acum în mod radical, apoi se va vedea ce mai rămâne de făcut.

UN MONITOR AUSTRO-UNGAR A BOMBARDAT BELGRADUL.

Roma. — Statul major sârbe comunică oficial, că în ziua de 10 Aprilie un monitor inamic a bombardat Belgradul; 2 femei au fost rănite, 1 casă a fost vătămată.

PROLUNGIREA MANDATELOR DEPUTAȚILOR DIETALI.

Budapesta. — În ședința de Luni a camerei ungare va fi prezentat un proiect relativ la prolongirea cu un an al mandatelor deputaților.

PREGĂTIREA PENTRU ASEDIIUL DARDANELOR.

Londra. — „Hesita” anunță din isvor autentic, că aliații au început să debarce trupe în Egipt pentru Dardanele. Asegiul strămtorilor va începe în răstimp de două săptămâni.

NOUL AMBASADOR RUS LA ROMA.

Roma. — D. Giers a fost numit ambasador al Rusiei la Roma.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Nicolae Boeriu, Breaza. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu